Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica-Thomistica - Cod. Ettenheim-Münster 226

Endel, Roman
Majer, Ferdinand

[s.l.], 1731-1732

Articulus 2us

urn:nbn:de:bsz:31-120354

Visual Library

Addo cum [illegible] terminus complexus est totum compositum ad terminum simplicem cum [illegible] ad [illegible] et simil. etc. Sunt autem [illegible] absurdum, quod eadem [illegible] partes in [illegible] sit totum respectu [illegible], [illegible] quod terminus [illegible] sit totum respectu simplicium; [illegible] quod [illegible] respectu [illegible] sit [illegible] pars; [illegible] oratio [illegible] [illegible] quod [illegible] et distantas.

Articulus 2dus.
De
Definitione
Quid et Quotuplex sit.

Dictum est N: 128 res modo [illegible] esse [illegible] enunciationes quare et de duobus [illegible] in hoc omne agimus, cum de [illegible] in genere [illegible] plenarie actum sit. postea de [illegible] nemo [illegible] tota disputatio tractatur [illegible].

Num: 132 us. Definitio dicitur quod sit oratio explicans naturam rei; dicitur oratio [illegible] definitione, et dicitur explicans [illegible] in definito implicite continetur definitio explicite ponit, eg. homo est animal rationale, homo est definitum, animal rationale definitio, quae implicite continetur in definito dicitur naturam rei. [illegible] res sit [illegible] et [illegible] definitio [illegible] rei ad differentiam definitionis [illegible] nominis, quae [illegible] nomen sit, ut eg. anthropos graece latine est homo, prudentiae quasi providentiae [illegible] videas: [illegible]

Num 133 us. Definitio quod rei dividitur in essentialem sive quidditativam et in descriptivam: essentialis est, quae explicat rem per praedicata [illegible] et essentialia [illegible]. Talia praedicata, quae rei [illegible], et [illegible] ablato tota res perit; [illegible] definitio essentialis fit per praedicata essentialia [illegible] id est per genus et differentiam [illegible], ut homo est animal rationale; [illegible] fit per partes essentiales physicas, id est quae realiter a se [illegible]: [illegible] definitio essentialis physica, ut homo est [illegible] ex corpore et anima rationali, partes [illegible] materia et forma.

Definitio descriptiva est, quae rem describit per praedicata, quae non sunt essentialia rei, [illegible] simpliciter [illegible] per proprietates, ut homo est animal risibile, [illegible] plura, quae [illegible] aliis rebus [illegible] definitum [illegible] simul, ut ignis est elementum rarum, leve, et calidum; [illegible] rarum et leve etiam conveniat aeri, [illegible] calidum [illegible] convenit nisi igni; haec definitio dicitur accidentalis. [illegible] per causas extrinsecas [illegible] causa efficiente ad [illegible] similitudinem [illegible] ad causam exemplarem, ut [illegible] causa finali. [illegible] per causas extrinsecas quae dicitur definitio causalis [illegible] per causas intrinsecas, id est intrinsece constitutiva, [illegible] ut [illegible] definitio essentialis physica.

Hic dfoes rei sunt et dfta dicta in dfton et dfto reale, ac dftum et dfto obscura. Realis dfio e cuius mteg dftum clarius explicans, dftm reale e aliq ritlg adhuc obscure repraesentans rem dfitam, dftum obscuru e ipsa res qua dfto. Dfio obscura sit ipsa intrinseca perfectio rei explicans. Num 134 us.

Denique per interrogationes quae possunt fieri circa dfoe et dftum. Nota, quod quis interrogat quid sit ista dfio, quod sit quod rois aut quod rei, clarius aut obscura; si quaeris quid sit respective bona vel mala, vera aut falsa, in veritas aut falsitas fuit propria dfio; quid e dfio nisi pro alienis, ut caeteri sufficienter explicet. Si autem [illegible] dftum quod quod fit dftum, interrogat de [illegible] quid rei: verbo si quaeris [illegible] h. e. [illegible], quid [illegible] visibile. a quo a Deo ex quo ex [illegible] [illegible] [illegible], propter quod [illegible] aeterna beatitudine, aliqui aliae a[illegible] pro bona dfoe [illegible] [illegible] [illegible] primo et [illegible] Num 135 us.

1a R. dfio debet clarior esse suo dfto. Dfio enim e explicatio [illegible] antedicti, ut ex [illegible] fit clarior re explicata. Unde [illegible] quod dftum non debeat ingredi dfoem, alias obscurum per obscurum explicaret, ut si dicam h. e. Num 136 us.

2a. Dfio non debet fieri per [illegible] superflua, nam superflua et [illegible] confusionem pariunt, ut si dicas h. e. animal rationale mortale [illegible] plures dij, qui erant alia rationalia, uti antiquitas [illegible] [illegible], [illegible] h. e. dij debeat addi mortale, cum dicerent mortale [illegible] non debet esse nimia vel nimis alias non totam rei causam explicaret. Quod fieri [illegible] ex etymologia nominis definitionis constat. Nam enim ad similitudinem [illegible] [illegible] definit et circumscribit [illegible] partes, ita dfio debet [illegible] non [illegible] aliqua parte.

2a [illegible] dfio conveniat omni et soli dfto et [illegible]. Dfio enim e explicatio [illegible], quae omni dfto convenire debet, alias ei dfio h. e. qui e [illegible] rationale: et [illegible] pro [illegible] ab alio re definiri debet, quod non fieret si non conveniret soli: unde mala erat illa [illegible] dfio. h. e. animal [illegible] [illegible] cum et avi [illegible] convenire possit, debet etiam convenire [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] ab aeterno [illegible] pro omni tempore. Num 137 us.

Reg. 3a e dfio fit identice convertibilis cum dfto, fit enim realiter eadem dfoes et dftum, identitas autem realis nihil aliud e, quam mutua affirmabilitas in verbo: unde bene dicitur h. e.; quod animal rationale [illegible] [illegible] rationale e, quod h. e., unde [illegible] quod cui convenit dfio, conveniat dftum et [illegible] quod [illegible] de dfoe, [illegible] etiam de definito: [illegible] si fuit affirmatio et negatio de [illegible] realibus non [illegible] et intentionalibus, unde [illegible] animal rationale e visibile, quod et h. e. visibilis non e dfio e oratio explicans naturam rei, quod et dftum, ut [illegible] dftum fit [illegible], et non oratio. Num 138 us.

[illegible] et [illegible] [illegible]: quod dfio debeat constare genere et differentia [illegible] [illegible] Num 139 us.
[illegible] [illegible] explicare in quo conveniat [illegible] differat in quo [illegible] [illegible] alia: debet esse genus proximum et differentia ultima, genus

proxima quod fieri pōt cum paucis conveniat, unde bona nō ē dfīo hō
Anīl rable, qa gēs nimis ē remotū, et cum hoc cum omnibus magis cum
brutis conveniat, cum tamen per āal proxime cum āalbs conveniat. Dffā ante
ultima rglā, quia p̄ hanc dstinguit n̄ p̄ remotā, ordinant dfīo hō
ē āāl ant vivens. sensitivū, qa in differā sen specie n̄ conveniet bruto

Num 140m. Dfīo ddā nō pōt dfiri p̄ se ipsū, sed si dtr dfīo dfīi idē dfīto
se ipsū: qd n̄ pōt dari dfīo dfīi. m̄ patet ex rglis et ē̄ clara
ex eo, qd idē n̄ pōt ēē explicāo et explicatū, clarū
et obscurū, ergo ā si daretr dfīo dfīi.

1o Dfīo dfti, qd sit orāo explicans natā rei, sed etiā divisio
ē orāo explicans natā rei, qd data dfīo n̄ ē bona, cū
n̄ conveniat soli. m̄ pter divisio explicat parte rei, sed partes
st natā rei, qd et divisio ē explicans natā rei.

Per multa rglā quia dfīo debet ēē identice convertibilis cum dfīto
qd dfīto debet ingredi dfīo, qd dm ā contra rglā ja

Qd dfīo debet ēē clarior qd ā dfītū, quapropter unus actus reflexus
debent, sed actu n̄ requirunt nisi ...tia ... mentis
qd dfīo n̄ datr nisi ... pertinet dfīo ... mentis
operatē
Sedenique suprema genera et individua ... et ... possunt
definiri, sed ... n̄ ... genus superius ... differentia sibi
proxima, qd dfīo n̄ debet ... rglā qa ... genus et differentia
...

Absrd, i.e. idē, idē 2o modaliter ddā n̄ pōt dfiniri ... idēt formaliter
ddā n̄ pōt dfiri ... pariter ... ac ... aliter ... si dtr
dfīo superata et realis ā dfīo cognatā et realē, aut partes excerita
... dfīo excerita, dfīti ... ex ... si deti dfīo excerita et
partes dfīo n̄ ... sed dfītū, idē, se ipsū dfīti ...
et ... pariter ... qd ... dfīo ē orāo explicans natā rei;
dfīo n̄ ... dfīti p̄ ... et sibi propria dfīo ...
... si dfīo sit ... dfīto et n̄ actu exercito, sed ipsa ...
dfītū orāo ā explicans natā rei ē dfīo excerita, n̄ ...
dfīo n̄ ... explicans, unde idē n̄ dfīti formaliter
p̄ se ipsū ... n̄ pōt ēē clarū et obscurū explicans
et explicatū ... eadem ratione ... habe ...
horologiū solare ā mensura horologij ferrej. ... sit
mensuratū ... solis, quapropter ... divisio ...
ā idē formaliter ... vero modaliter ... qd rglā ... dfīo ē.

plicat hō realiter identit[as] ac aīæ ratiōe, tū qā aīæ ratiōe in [com]pleto formali qd aliud dicit qā hō defiō hoīs est tota, nec defiti idea/ ide.

Ad 2um nām ēdpcā dā parte rei ēt nāa rei realiter cū formaliter nāā et pariter d. et n. cōd. nāa rei in sūo [com]pleto formali dicit totā eād /nostra animi, defiō explicat tāli modo/ nāā rei [com]ungendo parte et [com]ponendo totū, divisio ūō explicat nāā rei nō [com]ungendo sed separando, qd modo explicatōis in defiōe et divisione nō ē idem, licet parte [com]posita unā omnia realiter sint idē cū partibus divisis; breviter qd defiō explicat nāā rei, divisio aūt explicat multiplicitatē in eād seu nāā rei.

Ad 3um ac. qā amilgūdē de defiō et defiōe obtētā, [com]parsante de defiōe et defiō formali debet qd defitū et defiō obtētā idē res, quæ hō et pdtā sectia quæ ēt aīal ratiōe realiter, nāaliter etiā [com]pletō implicitū ēē idē et [con]vertibilia, sed ā defiō et defitū formale idē [com]pleta, quo cūr defitū debet ēē aliq et obscurior quā [com]pleta quā clarius explicat eād defiti.

Ad 4um. cūm dā actūs [con]sciencit pro modo pdti et sbti, nisi defiō sit [com]posita in actū pdicāe cū actū nō [con]sciencit sub [com]posita raoē defiti sed defitū ut subtū, nisi in defiōe, cū [con]tra [com]ponē pro modo sbti et subtū; defitū nō subtraāe [com]posita defiō plurā dicit, qā obiectū et māā defiōi, eq hoc et pdtū cetia/ hoīs seu aīal ratiōe, quæ cū ab æterno dicant ordinē/ et habitudinē cetera ad se invicē utrique eām ante actū pdicandi, quæ sit in [com]pone actus se mutuo respiciunt.

Ad 5um dā suprema genera et possunt defiri improprie et per genus analogū cūm possunt defiri per genus univocū defiōe [pro]pria nō ā [quod] defitū nō habet genus superius analogū et imperfectū nām nō habet genus [pro]ximū et uni voce cū et ac. Substā qd defiti, qd sit ens per se existens eno ente ab ex magistra / superius respective et accidentaliter ēē univocū sed analogū. Detrahā ac qd definiri et sit hō habens petrositate distinctas ā utriq, nō ē specialis [pro]prium et posita in arbore Porphyriana.

Articulus 3us
De
Divisione cui breviter accedit
Defiō enunciatiōi.

Divisio bene defiī qd sit oratio totū in suas parte distribuens, vel qd [con]nectatur partibus distinctā [pro]ariāt, ut hac totalē, totū in partes distinctū totū ā dicit divisū, partes membra dividentia, o[ratio]   Nam igitur